

Dal temp cura che tut saviava sur da l'auto

Ina publicaziun nova, scritta da Stefan Hollinger da Laax, descriva la debatta davart l'auto en il Grischun.

6

I dat bunas enfin fitg bunas scolos en Surselva

Suenter sis onns en servetsch parzial surpiglia Alexi Nay in pensum cumplain tar l'inspecturat da scola.

7

DIE SÜDOSTSCHWEIZ

LA QUOTIDIANA

Redacziun: Via centrala 4, 7130 Ilanz/Glion, tel. 081 920 07 10, fax 081 920 07 15

Harald Lang banduna gia la Regiun Surselva

■ (mc) Mo dus meins suenter esser entras en uffeci sco niev svilupader dalla Regiun Surselva banduna Harald Lang gia quei post. Per sia visa da da piazza aunc el temps d'emprova fa Harald Lang ch'ei oriunds dalla Steiermark (A) valer enviers LQ motivs persunals e difficultads da s'integrar emozionalmein ella regiun. Lang era vegnius tscharnius en quei post

sco successur da Pieder Vincenz cunzun sin fundament da sias vastas cumpetenzas ed experienzas professiunals sco meinajestiun e manager regiunal da sia regiun nativa. Il parsura regiunal Sep Cathomas deplorescha la demission sorprendenta che sforzi ussa la Regiun da ponderar la situaziun e fors era da tschercar novas vias per la promoziun dall'economia.

Scuntrada e formaziun Surselva cun ideas novas

■ (anr/sb) Cun sia purschida nova ei la Scuntrada e formaziun Surselva (SFS) seposiziunada aunc pli fetg ella regiun igl onn vargau. Tuttina ha ella serrau il quen annual 2007/08 cun ina sperdita da rodund 10000 francs. «Nus havein giu grond success culs seminaris d'economia ed era ils cuors per juniors vegnan frequentai bein», ha Martin Mathiuet, il gestiunari dalla SFS, detg

ier a caschun dall'orientaziun da medias a Glion. El futur vul la SFS seposiziunar egl entir Grischun cun seminaris d'economia e scolaziuns per incumbensa da tiarzas persunas. Ils cuors tradiziunals vegnien frequentai pli e pli pauc. Da niev porscha la SFS in program da cultura cun teaters, exposiziuns e bia auter.

> PAGINA 3

Simona Cajacob e Martin Mathiuet presentan il program dalla SFS.

FOTO S. BEARTH

Ils 1. settember es il Di da la Creaziun

■ (anr/mfo) In Svizra nun es il Di da la Creaziun amo propcha ferm cuntschaint. Avant trais ons es quel di gnü propost dal patriarc dad Istanbul/Konstantinopol ed es intant gnü impatruni süin basa ecumenica da differents baselgias e gruppaziuns cristianas. Seguind ad ün invid, dal

qual el nu savaiva gronds detagls il prim, ha il ravarenda da Sta. Maria, Hans-Peter Schreich spontanamaing as declerà pront da's participar a l'inscunter dal Di da la Creaziun. Insembel culs ovais-chs da las diocesas da Trient e da Como, cun l'administratur da la diocesa da Bozen, il ravarenda da la baselgia ortodoxa Rumena ed il ravarenda da la raspada evangelica-luterana da Meran ha el celebrà l'inscunter chi ha gnü lö sül Pass dal Stelvio.

> PAGINA 9

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226

9 771424 749004

La regenza duei gidar

Igl implont da biogas ella vischinonza dil vitg da Vella ei buca giavischaus

DA GIUSEP VENZIN

■ Cun ina damonda alla regenza vul il deputau e president communal da Vella Daniel Blumenthal impedir la realisaziun digl implont da biogas da Renzo Blumenthal previus ella vischinonza directa dalla zona habitada a Vella. La damonda han ulteriuras dudisch deputadas e deputai suttascret. Sco Daniel Blumenthal puntuescha vegli el buc impedir igl implont da biogas sco tal, el giavischi denton ina nova valetaziun dils prighels ch'in tal implont hagi schi datier dil vitg. Il deputau numna accidents che han caschunau unfrendas mortals en Tiaratudestga. La Quotidiana ha era tschercau il meini digl anteriur «mister Svizra» en connex culla damonda dil president communal alla regenza. Quel ha denton buca vuliu prender posiziun aschiditg che la damonda da construcziun seigi buc inoltrada.

Dacuort ha «Energia Svizra» envidau a Vella ad ina informaziun dil niev project da Renzo Blu-

Buca tut ils vischins da Vella han aschi per cor il «mister Svizra» sco la vacca en siu nuegl.

SO

mental. Ils vischins directs criticheschan l'invitaziun selectiva a quella informaziun. Els sedostan era pruamein encunter igl im-

plont da biogas che duei vegnir spigentaus cun puschina menada neutier da beins purils situai ellas vischnaucas vischinontas. Da-

cuort han els visitau in implont da biogas el cantun Friburg.

> PAGINA 3

En favur dals uffants e giuvenils

■ (anr/ld) Las cundiziuns da viver per uffants e giuvenils vegnan influenzadas da blers factors: Famiglia, scola, comunitad, meds da massa, internet, arranschaments da massa, migraziun, mobilitad ed ambient. Quellas cundiziuns per part tut novas han midà la situaziun da viver marcantamain. Quai ha fatg vegnir alert blers acturs sin plaun cultural, social e

politic. Studis e retschertgas fan attent als problems, magari cun resultats cuntravers. Plinavant èsi da resguardar la strucura federalistica da noss pajais. En emprima lingia tutga quai a las famiglias da schliar ils poblems da lur uffants. Scolaziun, furmaziun e protecziun èn en la cumpetenzza dals chantuns e da las vischnancas. En il senn subsidiar – ha punctuà Pascal Couche-

pin envers las medias – incumbensescha la constituiziun federala dentant era la terza pitga en nossa cuminanza, la confederaziun, da s'engaschar. En vista a diversas intervenziuns politicas vul il cussegl federal ussa reagir. Ier ha il president da la confederaziun preschentà a las medias sias propostas.

> PAGINA 2

Tgi che ha la giuventetgna ha il futur.

KEYSTONE

GRISCHUN

Reducziun dramatica da las naschientschas

(anr/gc) Da curt è era la statistica uffiziala da la populaziun grischuna 2007 vegnida publitgada. Sin la dumonda, fatga a la regenza, tge cifra che dettia il pli fitg da pensar, ha cuss. gov. Claudio Lardi numnà la reducziun dramatica da las naschientschas en il Grischun – e principalmain en las valladas. Il dumber da mortoris saja puspè sta 2007 en noss chantun pli aut che quel dals nov naschids. 1964 – pia avant 44 onns – hajan ins anc registrà en il Grischun 3075 naschientschas e l'onn passà be 1599. Quai muntia ina reducziun da 50 pertschient entaifer quatter decennis, pia la mesadad. L'onn passà è ella stada per 86 persunas sut il dumber dals morts (1685).

Quest saldo negativ da naschientschas haja pudì vegnir cumpensà sulet cun in pli grond dumber d'immigraziun d'esters, uschia che la la populaziun grischuna saja creschida l'onn passà per 0,4 pertschient sin 188 762 persunas. (Svizra: plus 1,1%). 2007 ha il Grischun pers 815 abitantas ed abitants ad auters chantuns – pil pli ord raschuns economicas.